

**Розширений план лекцій
з дисципліни «Філософія Відродження»**

Лекційних годин - 30

Викладач – Краснокутський Г.Є.

Тема 1. Гуманістична філософія (6 год.)

Головні риси та основні напрямки розвитку філософії Відродження: гуманістичний, неоплатонічний, натурфілософський.

Філософія гуманізму та напрацювання основних рис ренесансного світогляду. Кінець сповідальної філософії. Звернення до античного культурного доробку. Антропологічна орієнтація гуманістичного світогляду. Данте Аліґє-рі (1265 - 1321) як предтеча культури Ренесансу. Основні філософські ідеї. Божественне творення. Душа. Про призначення людини. Гуманізм Франческо Петрарки (1304 - 1374). Самопізнання і самосвідомість особистості. Етико-політичні дебати Поджо Браччоліні (1330 - 1459) та Леонардо Бруні (1369 - 1444). Неопікуреїзм Лоренцо Валла (1407 - 1457) і його етична позиція щодо розуміння блага, природи задоволення, принципу шляхетної насолоди.

Тема 2. Неоплатонізм. Філософія Миколи Кузанського (6 год.)

Неоплатонізм філософії Відродження. Микола Кузанський (1401 - 1464). Трактат «Про вчене незнання». Вчене незнання по відношенню до безкінечного. Синтез неоплатонічних та ранньохристиянських елементів з новими гуманістичними ідеями. Проблема співвідношення Бога та Універсуму. Ідея саморозгортання Абсолюту. Містичний пантеїзм Кузанця. Вчення про богоподібність людини. Вчення про пізнання. Інтелектуальна інтуїція як найвища форма пізнавальної діяльності. Діалектичні ідеї про співпадіння протилежностей.

Подальший розвиток платонічної філософії в Італії. Марсиліо Фічіно (1433 - 1499) і платонівська академія у Флоренції. Неоплатонічна інтерпретація переходу від Бога до природи. «Бог скрізь». Вчення про світову ієрархію. Душа як центр свободи. Джованні Пікоделла Мірандола (1463 - 1494). Проблема людської свободи.

Тема 3. Містична філософія Якоба Бьоме (6 год.)

Світогляд Якоба Бьоме (1575 - 1624) - християнський неортодоксальний містичний теїзм зі значними пантеїстичною та містичною тенденціями. Спадкоємець німецької містики, діалектики платонізму, натурфілософської думки. Три форми діалектики: Божественного існування, космології, антропології. Теософія. Вчення про Бога і його структуру. Особливості пантеїзму: Божественне творення як необхідне. Трійця і троїстість творіння. Діалектика протилежностей - принцип структури і динаміки усього суцього. Взаємозв'язок пізнання і містики. Вчення про людину. Суперечність людської природи.

Вплив діалектичних ідей Бьоме на формування філософії Нового часу.

Тема 4. Натурфілософія (6 год.)

Натурфілософський етап у розвитку філософії Ренесансу. Бернардіно Телезіо (1509 - 1588). Вчення про «власні початки» природи. Матерія та безтілесні активні сили. Вчення про саморух матерії. Сенсуалістична теорія пізнання.

«Нова філософія Всесвіту» Франческо Патріці (1529 - 1597). Критика аристотелізму. Початок речей. Матерія, простір та час у філософії Ф.Патріці. Вчення про всеєдине. Безкінечність світу у космології. Всезагальне одухотворення. Етика «любові до себе».

Натуралістичний пантеїзм Джордано Бруно (1548 - 1600). Вчення про Єдине. Матерія і форма. Атомізм і монадологія. Панпсихізм і «світова душа». Простір і час.

Розвиток космологічних ідей. Бруно про безкінечність Всесвіту та численність світів. Пантеїзм Бруно. Діалектичні ідеї. Теорія пізнання. Етика «героїчного ентузіазму».

Тема 5. Християнська антропология: Мішель Монтень і Еразм Роттердамський (6 год.)

Філософія людини. Мішель Монтень (1533 - 1592). Доля філософії. Розумне і вільне філософування проти тиранії схоластичних догм. Особливості скептицизму: співіснування сумніву і щирої віри. Пізнання як процес. Відносність знання. Людина - найцікавіший предмет філософського дослідження. Критика антропоцентризму. Воля до життя як основа мудрості.

Відродження та релігія. Реформація та Відродження. Гуманістична концепція християнської філософії Еразма Роттердамського (1467 - 1536). Лютер (1483 - 1546) та його відношення до філософії і гуманізму Відродження.

Соціально-політичні доктрини Ренесансу. Політична теорія Нікколо Макіавеллі (1469 - 1527). Утопічні концепції Томаса Мора (1490 - 1535) і Томмазо Кампанелли (1568 - 1639).

Історичне значення філософії доби Відродження.